

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

THEOGNÍ.

DIS MEGARENSÍSEN-
tentiae Elegiacæ, Græcè & Latinè,
unà cum eiusdem argumen-
ti reliquijs;

Phocylidis	Rhianí
Pythagoræ	Eratosthenis
Solonis	Panyasidis
Tyrtæi	Lini
Naumachij	Menecratis
Callimachi	Posidippi
Mimnermi	Metrodori
Eueni	Simonidis:
Senariorum libello.	

*Omnia in usum Scholarum collecta, & ad uerbum
conuersa per Eliam Vinetum, & IACOBVM
HERTELIVM Curien. Variscum : Carmine
uero Latino partim à Hieronymo Osio Tu-
ringo, partim ab alijs expressa.*

Accessit in studiosorum gratiam;
Homeri Batrachomyomachia, item La-
tino carmine à Hier. Osio
reddita.

BASILEAE,

Bayerische
Staatsbibliothek
München

Christophorus Otto Comes et Dux in
Schallenberg &c. Prepositus Con-
-Stadtensis ab a° 1693, Canonicus
Augustinianus ab a° 1672, cedensq;
ecclesia Decanu ab a° 1721. natu-
a° 1655, 6. Junii, hora 8. ma-
tutina in Hagen prope Lindau
Austrie Superioris, Patre, Omne
Christophoro Ernesto &c. Matre,
Christina, natu Baronissa Schi-
-ferin &c. denatg a° 17. . .

JACOBVS HERTELIVS
Zodoco Iungio Brisacensi, optimæ
speci adolescenti,

S. D. P.

Vandoquidē, iō d o c e ch-
rissime, nihil animis homi-
num magis inhæret, quām
id cui à teneris consuescūt;
idq; quod tenerum est, ut
ait Seneca, proximis applicatur: uniuers-
sae hominum societatis permagni inter-
est, ut ab ineuntibus statim annis morta-
les optimis, quæ per totā uitam usui fu-
tura sint, assuefcere discant. Quia uero æ-
tatis imbecillitate iuuentus ad malum
quām ad bonum procliuior, minus con-
siderat, profutura nē an obfutura sint
quæ tractat: opus est, ut per adultiores,
quibus cura eius qualicunq; modo incū-
bit, à turpibus ad honesta, à uitijs ad uir-
tutum amorem deducatur. Id autem nul-
la commodiore uia, quām per liberalem
institutionē, fieri potest. Tāta enim eius
uia est in utrāq; partem, ut nulla tam bo-
na possit esse natura, quin illius quasi ex-
colendæ cura intermissa, uitiosa redda-

a 2 tur:

tur: nulla item tam mala sit, quæ non ad frugem liberali ac fidei institutione redigatur. Proinde cum adulta hominum ætas ad omnia minus docilis tractabilisq; sit, quam rudes illi iuuentutis anni, qui instar ceræ quamlibet impressione admittunt facile: tum generosi mores, ut ille ait, imbuendi sunt, cum tener est animus: tum optimis assuescendum, eaq; di scenda quæ nec grandinæ, nec uim, nec Ioué ipsum, ut Plato inquit, extimescat: quæ quoq; cum naufrago salua eritare, nec à latronibus eripi queant, cù ad quænis cereum adhuc est ingeniū. Nam postquam annis iam quasi diriguit animus, partim ægrè, quorū prava consuetudine fuimus infecti, dediscimus: partim, quæ nescimus, nō nisi maxima nobis inculcarī difficultate possunt. Quod elegatissima metaphora hac respexisse uidetur Ouid: *Quæ præbet latus arbor spaciantibus umbras,*

Quo posita est primum tempore, uirga fuit.

Tunc poterat manibus summa tellure reuelli,

Nunc stat in immensum uiribus aucta suis.

Hec perita rerum antiquitas cōsiderans, quæ nihil non egit ut Republicæ optimè constitutæ in suo flore permanerent, iuuenc-

juuentutem, ceu seminarium totius hominum conuersationis, optimis quibus uis non tam artibus & disciplinis, quam morum uitæque præceptis imbuendam curauit. Non ignara, & sine literis rudes inertesq;; & cum literis parum utiles fore homines, nisi honestati uite quam pri-
mùm assuefierent. Plus enim deficere quam proficere eum qui doctrina proficit, & moribus deficit, præter ueterum sapientum testimonia, quotidiana docet experientia. Non autem quæuis temerè, & citra delectū, teneris puerorū animis obtrudi passa est: sed eos autores, qui & pietatem, & præcepta de morum uirtutibus continerent, proposuit. In quorum autorum numero, Poetæ, qui uel mira ingenij industria clarorum uirorū egregia facta in exemplum posteritati delcripta reliquissent, uel quam breuissimis, maximeq; illustribus sententijs doctrinā morum essent complexi, suo quodam iure facilè primas obtinuerūt: unde & nomē illorum in maximo cultu, maximaq; ueneratiōe apud optimos quo suis extitisse non ignoramus. Plato, philosophiæ quidam sol, huiusmodi Poetas non du-

6 E P I S T O L A

bitat nunc deorum filios, nunc propheta
tas appellare. Et tantum abest ut è Repu-
blici sui ieiicerit (quod ijs fecisse legitur,
qui diuina poetice arte ad lasciuiam, tur-
pesq; amores abusi erant) ut & ipse testi-
monijs eorum usus, & alijs exemplo suo
præclarissima ipsorum monumēta euol-
uendi autor fuerit. Sicut eius rei locu-
ples testis est honestissima creberrimaq;
apud ipsum Solonis, Tyrtaei, Homeri,
Hesiodi, & aliorum melioris notæ men-
tio. Socratem, qui ipsius Apollinis ora-
culo sapiens pronunciatus est, Euripide
Tragico familiarissimè usum esse, nemo
nescit. οὐσῶν θράποντες, καὶ αὐτῶν αριστῆρες,
ab Hesiode & Pindaro nūcupantur. Stra-
bo autem lib. i de Situ orbis scriptū reli-
quit, ueteres τὴν πεντέλην ποιητικὴν, ut om-
nium doctrinarū antiquissimam, philo-
sophiam quandam perhibuisse. Quippe
quę à teneris nos unguiculis ad uiuendi
rationes perducat, mores atque affectus
edoceat, quæq; gerenda, declinanda ue-
sint, quadam cantus suavitate præcipiat.
Et quo magis suā erga huiusmodi ιδεῖκον
τοινῆς gratitudinem testatam redderēt,
iūuenesq; ad bonarum rerum studia, mo-
rumq;

rumq; integritatem excitarent: statuis ac imaginibus eos honestari, poemata ipsorum in publicis Deorum celebritatibus, alijsq; conuentibus recitari, optimasq; sententias templorum foribus, tanquam Deo dignas, imò ab ipsis Numinibus usurpatas, affigi, nec nō aureis preciosissq; materijs insculptas ad omnem posteritatem conseruari curauerunt. Quemadmodum ex Platone, Xenophonte, Pausania, Plutarcho, Athenæo, alijsq; uetustissimis scriptorib. & iam dicta, & alia plura, de Poetarum excellentia & utilitate cuius obvia sunt: nec patitur epistolæ angustia huic omnia referre. Etsi uero Christianæ professionis homines, sinceræ Religionis Piètatisq; studium nō ab huiusmodi autoribus, sed ex sacrosanctæ Scripturæ fontibus petere debet & possunt, ut quæ sola salutem & æternam beatitudinem per I E S V C H R I S T I, ueri Dei ueriq; hominis meritum credentibus paratam esse monstreret, preceptaq; ad Christianam uitâ utilia copiosissimè præscribat: tamen Poetarū quoq; (qualium scripta iuuētuti proponimus, & ut ab alijs inde fiat omnib. uotis optam^o) lectione &

EPISTOLA

usurpatam, & in non contemnendo pre-
cio habitam, habendamq; esse, grauissi-
ma sanctissimorum in Ecclesia Dei viro-
rum exempla & autoritates comprobat:
quarum paucissimas, ob eos qui parum
dextrè de illustribus Poetarum monu-
mentis sentiunt, in mediū proferre pla-
cuit. D. Paulum, electum illud Dei o-
mnipotētis organū, Poetarū libros euol-
uisse, & ut etiā Clemens ait, ad ædifica-
tionem curamque aliorum, testimonijs
eorum uti non erubuisse, Sacrarum lite-
rarum ueritas testatur. Sic enim A&t. 17.
ubi Deum esse probat, Aratum uetustissi-
mum poetam citat. i Cor. 15. ex Menan-
dro Comico malorum consortia fugien-
da monet, quod prauis colloquijs boni
mores corrumpantur: quod testimoniu-
m in Comicis nostris nō est omissum.
Cretensium mores, Tit. 1. ex Epimenide
uate Cretensi graphicè depingēs ait: *κρητες αιτι φυσαι, κακαι θηλαι, γαρεπες αγριοι.* Gre-
gorius Nazianzenus, ob excellentiam
Theologus dictus, scriptis Poetarum mi-
rè delectatus est: & sacrorum carminum
uolumen posteritati reliquit, quod non
solum priscis temporibus propositum
est

DEDICATORIA.

est pueris (ut Socrates, Sozomenus, Orosius & Eutropius scribunt) uerum etiam
hodie a doctissimis uiris in delicij habe-
tur & excolitur. Quid de Iohanne Chry-
sostomo, patriarcha Constantinopolita-
no sub Arcadio & Honorio Imp. anno
Christi 401. dicam, qui Aristophanis Co-
mœdijs etiam noctu pro puluino usus
est? Quid de Eustathio Thessalonicense,
cuius etiam hodie eruditissimi in Ho-
merum, ingeniorum fontem, commen-
tarij extant? Neque mihi hoc loco tem-
perare queo, quo minus etiam D. Basili-
ij Cæsariensis, cui uirtutum splendor
Magni cognomen peperit, uerba adscri-
bam, de leorum Poetarum lectione, qui
bonorum hominum dicta facta ue nar-
rassent: quales præ cæteris fuerunt, Ho-
merus, Hesiod^o, Theognis, Phocylides,
Pythagoras, Solon, Tyrtæus, & alij. Sic
ergo in Admonitione ad adolescentes,
quo pacto ex gentilium scriptis profice-
re queant, ait: εἰπὶ τούτου παρασκευλίν καὶ ποιη-
τῶν, καὶ λογοποιῶν, καὶ ρήτοροι, καὶ πᾶσιν αὐθρώ-
ποις ὅμιλυτέον, ὅπου αὐτοῖς πέδεσ τὴν τῆς ψυ-
χῆς ἐπιμέλειαν ὡφέλειά τις ἔσεσθαι. καὶ μετ' ὁ-
λίγῳ. εἰ μὲν οὖν ἐστι τις οἰκείωτης πρὸς αὐλαῖς

τοῖς λόγοις, πεντρυγορ αὐ̄ οὐμίρ αὐ̄τῷρ ἡ γνῶσις γένοντο. εἰ δὲ μὴ, αὐ̄λατό γε παράλληλα θεύτας, πατέται μαθήμα τὸ θιάφορον οὐ μηρὸν εἰς βεβαίωσιν τὴν βελτίους. Hoc est: Poetis & oratoribus, omnib. hominib. utendū, unde futura sit aliqua utilitas, quæ ad animæ faciat ædificationē. Et paulo post: Et si nostrorū sermonū atq; gentilium ulla est conuenientia nobis illorum ualde conferet notitia; si minus, eos saltem simul conferendo, differētiā discere licebit, cum ad melioris optionem atq; delectum non parū comparatio ualeat, & inferiora sæpe collata sint potioribus ornamento. Nec ab his dissentit Philo sapiētissimus, dum libro de Agricultura, de puerorum studijs in hunc modum differit: ευτύχω δὲ τοὺς μὲν οὐκ ἀποκίνητα παιδινῆ ψυχῆς μοχθόματα, ὥρον καὶ πόσα αὐτὸς τιθυνόσεται. ἔτι δὲ ταῦτα, ἡ τὸ γράφον πάντα αναγινώσκει σύγχοιος ἐπιτήδεσσις, η τῶν παραποροῖς ποιητῶν ἀπειρῆς ὅρουνα, γεωμετρία, πάντα δὲ τὰς φυτοργιὰς λόγους μελέτη, πάντα δὲ σύμπασα τῆς ἐγκυπλίας παιδείας μεσοπή. Quæ uerba Latinis auribus sic sonat: Inseram autem primum in puerilis ætatis animas, surculos, quorum fructus ipsas enutriat. Sunt autem hi, scribendi legendiq; certa indu-

industria, eorum quę apud sapientes poetas habentur diligens scrutatio, geometria, oratoriæ facultatis meditatio, & universalis liberalis musica. Atque hæc quidem de Poetarum autoritate & lectione paucis attrigisse, non planè *ἐκτὸς τῶν ἐλεύθερων*, sufficiat. Haud enim parem humeris suscipere prouinciam, si ex singulis Christianis scriptoribus (ut de gentiliū myriadibus taceam) Poetarum & laudes colligere, & osorum calumnijs occurrere conarer. Ego itaq; tantorum virorum iudicio & consilio incitatus, iuuentuti, cuius informādæ mihi quoq; curā scis incubere, hac in parte, quod ad optimorū Poetarum studium atinet, labore quidē duro, animo uero non ægio consulere studio: cum hanc meam esse Spartam non ignorem. Mirificè enim peritæ rerum antiquitatis, quæ, ut Plato uult, *κρέτας θεών τε καὶ γένετο, exemplum sequi,* & quantum par est, alijs ad idem facendum autor esse placet. Hac de causa, cum labores nostros, quos in Comicorum L. scriptis ab interitu vindicandis exhaustimus, meliorū literarum studiosis non ingratos animaduerterem: facile, nūquam satis

satis laudati uiri D. Ioánis Oporini, cō-
patris ac amici mei obseruandiss. cōsilio
acquieui, qui me, ut horum quoq; poeta-
rum, quos hic damus, scripta collecta iu-
uentutis studijs communicarem, incita-
uit. Theognide ergo γνωμηντάτῳ, cum
uersione & doctissimis E L I A E V I N E T I
Annotationibus, ex arbitrio D. Typogra-
phi, præmisso, reliquorū Poetarū omniū
scripta ex diuersis hinc inde autoribus
congessimus, congesta fideliter interpre-
tati sumus, & ad puerorū captum quām
proximè accommodauimus. Nec iuue-
nilibus in genijs inutilem hanc nostram
operam fore speramus. Castissima enim
saluberrimaq; de moribus præcepta pro-
ponit, quæ usum non pœnitendum in o-
mnes uitæ huius partes, si recte percipiā-
tur, sint allatura. Præterea Græcæ linguæ
(quæ comp̄tissima est in his autoribus)
cum Latina collatio, non parum emolu-
menti ad uberiorem eruditionis thesau-
rū comparādum adferet: ijs præsertim,
qui aliàs uiua magistri uoce destituti, ipsi
sibi præceptores esse in Græca literatura
coguntur. ut plures commoditates, quas
pr̄pter iuniores etiam adulti hinc hauri-
re pos-

re possunt, sciens præteream. Non parum tamen doctissima Stobæi interpretatio, unde non paucas sententias transcripsimus, nos iuuit. Versionem Latino carmine, sui cuiq; interpretis nomine præfixo, ne alienis nos ornare plumis uideremur, subiecimus, ut Græcæ elegantiæ cum Latina melius perspiceretur conuenientia, ab ijs qui iam absq; cottice in Græco studio natare queunt. Nōdum carmine redditâ, pro nostra tenuitate pedibus astrinximus, ita ut quām proximè Græca sententia exprimeretur. A licubi lectionis uarietas margini est aspersa. His omnibus eiusdem, si non carminis, tamen argumēti libellus Seniorū insertus est, ut quām absolutissimam de moribus, totaq; vita laudabiliter instituenda doctrinam, optimorum hoc Poetarum Opus teneris puerorum animis proponeret. Et hæc quidē omnia nunc secunda hac editione magis exornata & emendata.

Ne uero, charissime IODOCE, mireris cut sub huius nostri laboris initium mentionem tui fieri uoluerim, breuiter causæ iustæ sunt exponēd̄. Cum in priore editione dedicatio parum feliciter cessisset,

(distan-

(distantia' ne loci, an temporis interualllo contigerit, ut ex eorum animo effluxerim, quibus pro benevolentia dudū exhibita gratificari uicissim conabar, incertū est) uiri quidam doctissimi & præceptores optimè meriti autores erant, ut in altera editione his meis, qualescunq; sunt, lucubratiunculis alium quendam patrōnum eligerem & præficerem. Nemo igitur, hoc quidem tempore, mihi sese obtulit, quām tu i o d o c e optime, cui gratius futurum hoc Poetarum opus confidērem. Nam primū uerè tibi testis esse possum, te, ex quo meæ disciplinæ & domesticæ cōsuetudini fuisti cōmissus, mei semper & amantissimum & studiosissimum extitisse: ab instituentis, præcipientis, monentisq; ore attentè pependisse: & in summa, nihil quod fidelis discipuli erga præceptorem suum est, abs te alienū putauisse. Quæ res fecit, ut supra modum animus meus amore tui fuerit incensus: præsertim cum animaduerterem te hanc laudem cum paucis hodie discipulis (quæ peruersitas est hominum nostro seculo deplorata) communem habere. Huc accedebat diligentia, qua tantos qui-

quidem non inuita Minerua progressus fecisti me præceptore, ut non sine laude & maximi fructus spe ad grauiora studia & publicas lectiones aditus tibi sit concessus. Et nunc quidem optimas in liberalibus disciplinis procedendi occasiones habes: non desunt præceptores, & fidelitate & eruditione præstantissimi: & quod ego maximi facio, exemplum domi habes omnium uirtutum & morum integritatis, grauissimum uirum tuum auunculū, meum amicum, D. IAN-
NEM VITVM SCHEIB, Iuris utriusq; Do-
ctorē excellētissimū. Huic nihil gratius, nihil optabilius, nihil etiam iucundius esse sat scio, quam si te optimarum artiū sciētia excultū, nec nō honestate uitę, morumq; probitate exornatū uiderit. In te enim uenerandę suę senectutis unicam subsidij spem positam habet, te ut animā suā paterno amore prosequitur: & quod singulare Dei donum est, ita quæ tua sunt curat, ut parentum præsentia quidē, non autem fide, cura & amore priuatus meritò uiđearis.

Age igitur Iodoce suauissime, perge ut cœpisti in cursu honestatis persistere: stu-
de

de quantum potes, expectationi tanti ui-
ri tuorumq; amicorum satisfacere : fuge
quæ quoq; modo honestati labem af-
ferre possent: amore sincero tuos præce-
ptores obserua. Et ne plura, lege, quæ o-
ptimi hi autores (quos ideo tibi nunc di-
candos esse censui) & grauissimè & do-
ctissimè scripserunt: tum (inuocato prius
ad omnia diuino Numine, pro successu
felici) & hæc, & reliqua quæ ad officium
honesti adolescentis requiruntur, assequê-
ris. Accipe etiam hoc qualecunq; animi
mei apud te μνημόσυνον, sincero animo: &
ut cœpisti, me amare non define. Vale, cū
domino auunculo tuo ornatissimo. Da-
tæ Basileæ, ex ludo nostrō ad D.

Petrum, Calend. Iulij,

1563.

I N-

te possunt, sciens præteream. Non parum tamen doctissima Stobæi interpretatio, unde non paucas sententias transcripsimus, nos iuuit. Versionem Latino carmine, sive cuiq; interpretis nomine præfixo, ne alienis nos ornare plumis uidetur, subiecimus, ut Græcæ elegantiæ cum Latina melius perspiceretur conuenientia, ab ijs qui iam absq; cortice in Græco studio natare queunt. Nōdum carmine redditâ, pro nostra tenuitate pedibus astrinximus, ita ut quām proximè Græca sententia exprimeretur, Alicubi lectionis uitæ rictas margini est aspersa. His omnibus eiusdem, si non carminis, tamen argumēti libellus Seniorū insertus est, ut quām absolūtissimam de moribus, totaq; uita laudabiliter instituenda doctrinam, optimorum hoc Poetarum Opus teneris puerorum animis proponeret. Et hæc quid è omnia nunc secunda hac editione magis exornata & emendata.

Ne uerd, charissime IODOCE, miteris cur sub huius nostri laboris initium mentionem tui fieri uoluerim, breuiter causæ iustæ sunt exponēd̄. Cum in priorē editione dedicatio parum feliciter cessisset,

b (distan-

(distantia' ne loci, an temporis interuersio
contigerit, ut ex eorum animo effluxer-
et, quibus probenevolentia dudu- exhi-
bita gratificari uicissim conabar, incertum
est) uiri quidam doctissimi & praecepto-
res optimè meriti autores erant, ut in al-
tera editione his meis, qualescunq; sunt,
lucubratiunculis alium quendam patro-
num eligerem & praeficerem. Nemo igit-
tur, hoc quidem tempore, mihi se se obtra-
hit, quam tu i o d o c e optime, cui gratius
futurum hoc Poëtarum opus confide-
rem. Nam primum uerè tibi testis esse
possum, te, ex quo meæ disciplinæ & do-
mesticæ consuetudini fuisti commissus, mei
semper & amantissimum & studiosissi-
mum extitisse: ab instituentis, præcipien-
tis monentisq; ore attente pendisse:
& in summa, nihil quod fidelis discipuli
erga præceptorem suum est, abs te alienum
putauisse. Quæ res fecit, ut supra modi-
dum animus meus amore tui fuerit in-
enitus: præsertim cum animaduerterem
te hanc laudem cum paucis hodie disci-
pulis (quæ peruersitas est hominum no-
stro seculo declarata) communem habe-
re. Huc accedebat diligentia, qua tantos
qui-

quidem non inuita Minerua progressus
fecisti me praeceptore, ut non sine laude
& maximi fructus spe ad grauiora studia
& publicas lectiones aditus tibi sit con-
cessus. Et nunc quidem optimas in li-
beralibus disciplinis procedendi occa-
siones habes: non desunt praeceptores &
fidelitate & eruditione præstantissimi:
& quod ego maximi facio, exemplum
domi habes omnium uirtutum & mo-
rum integritatis, grauissimum uirum tu-
um auunculū, meum amicum, D. IOAN-
NEM VITVM SCHEIB, Iuris utriusq; Do-
ctorē excellētissimū. Huic nihil gratius,
nihil optabilius, nihil etiam iucundius
esse sat scio, quam si te optimarum artiū
sciētia excultū, nec nō honestate uite, mo-
rumq; probitate exornatū uiderit. In te
enim uenerandę suę senectutis unicam
subsidijs spem positam habet, te ut animā
suā paterno amore prosequitur: & quod
singulare Dei donum est, ita quæ tua
sunt curat, ut parentum præsentia quidē,
non autem fide, cura & amore priuatus
meritò uidearis.

Age igitur Iodoce suauissime, perge ut
cœpisti in cursu honestatis persistere: stu-
b 2 de

de quantum potes, expectationi tantum uiri
tuorumq; amicorum satisfacere , fuge
quæ quocumq; modo honestati labem af-
ferre possent, amore sincero tuos præce-
ptores obserua. Et ne plura, lege, quæ o-
ptimi hi autores (quos ideo tibi nunc di-
cандos esse censui) & grauisissimè & do-
ctissimè scripserunt: tum (inuocato prius
ad omnia diuino Numine, pro successu
felici) & hæc & reliqua, quæ ad officium
honesti adolescentis requiruntur, assequē-
ris. Accipe etiam hoc qualecumq; animi
mei apud te *υπημόσιων*, sincero animo: &
ut cœpisti, me amare non desine. Vale, cū
domino auunculo tuo ornatissimo. Da-
tæ Basileæ, ex ludo nostro ad D.

Petrum, Calend. Iulij,

1563.

HIE-

HIERONYMVS OSIVS
candido Lectori S.

CVm præter alios autores Græcos, & Theognidis sentētias ijs enarrarē adolescentibus, qui me priuato præceptore utūtur, et horū aliquos ad artē Poeticān proclives, ac idoneos esse, uena ipsorum ostenderet: ut ad exercitia Poetica meo eos exemplo eò magis incitarē, Theognidis, aliorumq; Græca Poemata Latino carmine ita quidē uerti, ut & uerba & sentētias autorū, quantū omnino fieri potuit, disertè & perspicuè expresserim: ut nō dubitē candidū ac eruditū lectorē fassurū esse, meā uer-
fionē uel cōmētarij loco in hos scriptores eße posse.

Quanto uerò labore opus fuerit antē, quam hoc præstare potuerim, & propter obscuritatē senten-
tiarū, & confusancā earundē farraginem uerū sen-
sum assequi, ac perspicuè reddere: lectores peritos
artis Poeticæ, ac candore & iudicio præditos, iudi-
ces facio. Adeò autem suaves, ac plenas doctrinæ
sentētias Theognis, Pythagoras, Phocylides, & reli-
qui tradiderūt, ut de eis iure dici illud Horatij posse
uideatur: Omne tulit pūctū, qui miscuit utile dulci.

Hæc Poemata cùm ego, quo potui, Dei beneficio,
carmine perspicuè reddiderim: spero hunc meū la-
borem adolescentibus literarū studiofis gratum ac
utilem fore. Vale candido Lector, & meas has
lucubratiunculas qualescunq; boni consule.

ELIAS VINETVS SAN-
to, Leitori.

V M ocij plurimum anno superiore apud Franciscū Sangelashū Engulif- mēsis Ecclesiæ Decanū, uirum cùm generis splendore, tum ingenij dexteritate apprimè nobilē, nactus fuīsem: id totū, quantū per aduersam ualetudinē licuit, in iucūdissima Græcorū poetarū lectione à me cōtritum est. qua quidē in re cōsilium eorū lubens secutus sum, qui antiquo s scriptores eo legendos ordine cēsent, quo & uixerunt & scripserūt: quod recentiores à uetusiorib. semper habeat quidpiā, quod non facile intelligas, nisi prius illos diligenter legeris. Perfectis igitur, quorū fuit copia, ueru- stissimis quibusq;; cuiusmodi sunt Homerus & Hesiodus, Theognidē tandem in manus sumpsi: cuius sentētias licet graues esse nō dubitarē, eo tamē intellectu mihi faciles fore sperabā, quod crederē nihil esse illic quod à posterioribus, quos aliquando legerā, nō fuisset luculētius tractatum. Verūm uix dum è portu soluerā, cum tot subito emergunt scopuli, tot statim obortae nubes, cœlūq; diēq; eripunt oculis, ut à proposito facile his deterritus fuīsem, nisi cupido huius cōficiēdi æquoris me plagē obstinata iam inde cepisset, ex quo primū à præceptorib. meis Aristotelis aliorūq; ueterū scripta p̄glegi mihi cœpta fuerāt, quæ huius poētæ sentētijs ueluti suauissimis flosculis inspersa essent.

Cū igitur pergere obfirmato prorsus animo certū esset, quæ ad tā difficultē periculosa m̄q; rē confiendā cōducere uisa sunt, ea diligēter omnia adhibui,

bui, cuiusmodi sunt cùm uariorū codicū, lectorūq; ex eodē autore ab alijs scriptorib. citatorū diligētis collatio: tum syncerū & acre amicorū meorū, uirorū doctrorū, unā cum meo, iudiciū: inter quos Petrus Panætius, & Iacobus Gupylus, facile principes. quā quidē diligētia abscisis, abiectis, trāspōntis multis, effectū tandem est, ut instituto satisfactiōne meo, perlegerim bonū poetā, eorumq; quae in eo corrupta erāt, bonā magnāq; partē obiter castigauerim. Ceterū cū in eo totus essem, Ioan. Lodoīco Tiletano, typographo diligētissimo, rē patē feci, cum in eius bibliopolis, quārēdi ex eo exemplaris gratia aliquādo mē cōtulisset: quā ubi intellexisset, rogauit uehementer, ut si quid haberē in eum autore, quē esset breui excusurus, cōmunicarē. me sibi, studiosisq; omnib. gratum factūrum. Id autē perfacile impetravit ille, quādo ineunte hac aestate huc ueni, cādide lector: cui in tuā gratiā publicāgum tradidi, quicquid fuit nostri in Theognidē laboris. quē autorem utinā tā totum restituere omnino potuissem, quām cupiebā. Is enim tam depravatus fuit, tā lacer, tam mācus, ut nulla diligenzia, nullo labore, nullis deniq; quantislibet uigilijs id præstare potuerim. quā res in causa est, ut in Latīnum sermonem à me conuersum non habueris. Quod reliquum igitur hīc desiderabitur, id ab alio interim dum fœlicius expectabis, nostro hoc labore, quantuluscunq; est, fruaris, eumq; boni consulas uelim. Vale, Lutetiaz, Calendas.

Sextil. 1543.

• E B Q et

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

γεράσχων δ' ἀσπιστού μεταπέπει, γέλε τις αὐτὸν

40. βλάπτειν, εἰτ' αἰδησ, εἴτε δίνης ἐθέλει·

ταῦτες δὲ σὺ θάνοσιν ὅμῶς νεοί, οἵ γε ιατροί αὐτὸρ
εἶνον ἐκ χώρης, οἵ τε παλαιότεροι.

ταῦτης νῦν τις αὐτὸς αρετῆς εἰς ἄνδρας ἵκενται
παράδει, θυμὸν μὴ μεθιέσι πολέμου.

τοι αὐτῷ, ἡ Καλλίν.

49. μέχειστον κατάκενδε, οὐτέ ἀλημορέξετε θυμὸν τοῦ

νέοις; ἂδι αἰδεῖσθαι ἀμφιποριζοντας

πολειών μεθισύτες, σὺ εἰρίνη ἢ δοκέτε

πάθαι, ἀταρ πόλεμος γαῖαν ἀπασαν ἔχει·

σὺ νῦν τις ἀποίδαθεντο σὸν αντίβιος πολεμίζων.

50. Ιαὶ τις ἀποβιάσκων ὑπατ' ἀποντισάτω.

τιμῆσύ τε γαρέσι Ιαὶ ἀγλὰσθαι αὐτοῖς μάχεσθαι·

γῆς πέρι, Ιαὶ παίδων, Ιαὶ πλίνης τὸ ἀλόχο

μνομονέτην. Θαύμασθαι δέ ποτε ἔσεται, ὁποτέ λοιπόν

μοῖραι ἐπικλώσωται· ἀλλάτις ιθὺς ἴτω,

51. οὐχος αὐτοχόμενες, Ιαὶ υπὸ ἀποίδος ἀλημορέατορ

έλσας τὸ πρῶτον μιγνυμένος πολέμου.

Ἐγαρέτως θαύματόρ γε φυγῆιρ εἰμαρμένοις ἐστίρ

αὐτοῖς, ὃδοί εἰ προγόνωνται γενός αἰθανάτων

πολλαῖς Δηϊοτήται φυγῶνται Ιαὶ μέτοιρ ἀκόντων

52. ἄρχεται, σὺ δὲ οἱκοφοιτανάχον θαύματους·

ἄλλος μονὸν ἐμπατεί μέμη φίλως, ὃ δὲ ποθενός·

τὸρ δὲ ὀλίγος γενάχει, Ιαὶ μέγας, λίν τε πάθη.

*Seneſcens autem inter ciues præcellit, neq; quis illum
Lædere, nec irreuerenter nec iniuste cupit.*

*Omnesq; in sedibus iuuenes simul et æquales
Loco cedunt ei, quiq; maiores nati sunt.*

*Huius igitur uirtutis ad summum peruenire, nunc aliquis
Nitatur animo, non remittens bellum.*

Eiusdem : alias Callini.

*Quamdiu torpetis? quando strenuam habebitis animam
O' iuuenes! an non ueremini uicimos,*

*Ob tantam ignauiam? In pace autem uobis uidemini
Sedere: sed bellum totam regionem infestat.*

*Quim scutum aliquis arte in prelio hosti obtendat;
Et aliquis moriens ultimò iaculum emittat.*

*Honori enim est et ornamenō uiro, pugnare
Pro patria et liberis et tenera uxore*

*Aduersus hostes. Mors autem aderit, quando cunq;
Parca destinauerint. Sed age quispiam recta perga-*

*Extenso in altum gladio, et sub scuto forte pectus
Foueat, cum primū incipit committi pugna.*

Non enim mortem effugere fatale est.

*Virum, neq; si à maioribus immortalibus genus ducat;
Sepe quis elapsus est pugna, sonituq; telorum*

*Euadit, sed ipsum domi fatalis mors apprehendit.
Atq; hic sanè nec amicus est populo, nec gratus:*

Illū uero magnus et parvus deflent si quid passus fuerit.

Vniuersus

λαῶ γαρ ἔντεκαντι πόθος οὐρανούροφονος αὐτῷ δὲ
θυσίουντος, Γάμηρ δὲ ἀξιος οὐ μιθέωρ.

75 οὐασθργαρμιμπάνργομονδηθαλμοσιμορθοσιμ,
έρδαι γαρ πεπλωμαρ ἄξια μοιώσεωρ.

ποι αὐτῷ.

αλλα Ηρακλῆος γαρ αὐτοῦ τομη γενός ἐστι,
θαρσεῖτο, οὐκιρίστις αὐχοντα λοξὸν ἔχει.

μηδὲ αὐτῷ πληθιὰ λεμαίνετε, μηδὲ φοβεῖσθε,

70 . οὗτος δὲ εἰς προμάχος αὐτοῖς αὐτῷ ἔχετω,
ἀλλαζειν μὲν τυχεῖν θέμανος, θανάτῳ δὲ μελαίνης
αὐγαῖσιν οὐδεὶς μελίσιο φίλας.

ἴτυ γαρ τοις αὔρεις πολυδικρύτας ἔργον αὔσιμοια,
σὺ δὲ ὅργην ἐδάχτης αἴρυαλέν πολέμιο.

75 οὐκιμεττα φυγόντων τε πιστόντων τὸν ἔγενεσθε,
οὐ νέοι, αὐτοτορβωμ δὲ εἰς οὐρανὸν κάσσατε.

εἰς μὲν γαρ τολμῶσι παρ' αὐλαίλοισι μενούτες,
εἰς τὸν τοχεδίλιν οὐδὲ προμάχος οὐδέναι,
παυρότοροι θυσίουσι, σάνσις δὲ λαστροπιστοι,

80 . τρεοσαντιών δὲ αὐτῷ πατέρας απόλωλι αἴρετο.
οὐδὲ εἰς δὲ αὖ ποτε ταῦτα λέγωμεν αὐνόσειγν ἐπαγγει,
οἵοις αὖ αἰχράτωσάθη, γίγνεται αὐτῷ οὐκα.

αἴρυαλέομ γαρ ὅπιαδε μετάφρεσον ἐστι πλαΐσιο
αὐτῷ ποσφούντος πηγώσιν πολέμω.

85 οὐχίρος δὲ ἐστὶ νένυστιατανέμουσιν πονικούς
υπτομηόπιαδ' αἰχμῇ πηρὸς ἐληλαμονός.

αλλα

Universus enim populus virum fortē desiderat
Defunctum, uiuentem uero instar semidei colit.
Nam corā intuenter illum uelut turrim:
Quippe solus multorum aequal facinorū.

Eiusdem.

Veruntamen Herculis genus invictum estis:
Confidite, nondum Iouis facies auersa est à nobis;
Nec hominum turbam formidetis, aut metuatis,
Quin rectā quisq; hostibus scutum obuertat
Inuisam amissurus animam, mortisq; nigrum,
Sed solis splendori gratum subiturus fatum?
Nostris enim quām grauiasint Martis luctuosi opera;
Nostris etiam impetum permolesti belli.
Et quandoq; fugistis ipsi, quandoq; alios fugastis;
Iuuenes, utruncq; satis experti estis.
Nam ex illis qui audent unā persistentes
Cominus in hostes aduersos impetum facere;
Perpauci occidunt, retroq; seruant populum:
Timidorum autem virorum omnis perit uirtus;
Vix autem aliquis uerbis explicare posbit,
Quanta incurrat mala, uir qui se turpiter dederit;
Ignominiosum namq; est tergum sauciare
Viri fugientis in aduerso prelio.
Turpe quoq; est cadaver in puluere prostratum;
Aq; tergo hasta cupide vulneratum,

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

Versus.

Cedunt huic iuuenes uicini, huic cana senectus.
Spome locum, et sedem, cum uenit ille, suam.
Istius ergo decet superare cacumina laudis,
Præseniq; geri pectore Martis opus.

Alia Tyrtæi, aut Callini.

Quo virtus uestra usq; iacet, uigor unde credibile?
O iuuenes, hostem nil tolerare pudet!
Ebria mens adeò est, ut uos in pace putetis.
Nunc positos, bellis cum loca nulla uacue.
Ergo quis aduersum nunc arma capesset in hostem,
Et mittet moriens ultima tela manus.
Laus est pro patrijs armari maxima regnis
Adserat ut natos, coniugijq; decus.
Mors alias, non bella geras licet, imminet ultrò,
Cum Regæ statuunt, quem uoluore diem.
Muniti clypeo robustum pectus abeno
Obijciane hastas, cum furor arma mouet.
Lege licet nulli fatorum evadere mortem,
Sit soboles superæ stirpis alumna licet.
Forte minas belli, et tridentia tela per auras
Qui fugit, hunc prensum mors necat atra domus.
Sed nec amore pari urbs, nec desiderio excipit illum,
Laudem ceu populi totius aker habet.
Urbs desiderio quo tota iacente laborat,
Hunc et scindens annuncrare solet.

Com

Ceuturim ante oculos altam quem penè tuerunt;
Nam, multi poterant quæ minus, unus obit.

Alia Tyrtæi.

Quæ uos esse probent genus Herculeum, edite uires:
Vobis ira Iouis nulla recusat opem.
Agmine stipatas né formidate ceteras,
Dirigite in primos et ad scuta uiros.
Temnire nunc animas, uitamq; efflare sub auris;
Quas radij illustrans Sole micante, iuuet.
Martis opus dubio ferri lachrymabile casu
Nostis, et hunc pugnas que iubet ira sequi:
Sepe fugam uisi dare, saepe reducere palmas
Estis, utroq; labor uos saturasse potest.
Ergo manent casus cunctis qui uiribus omnes,
Et, quos primus habet communis ordo, petunt:
Horum se plures seruant, patriosq; penates,
Fracta metu uirtus robur imane trahit.
Actantam uim nemo potest aperire malorum,
Cum foedo iungi quanta timore solent.
Triste coacta metu dare terga sequacibus armis,
Et grassantem Marte subire fugam.
Prostratum in faciem quamuis immane cadaver,
Cuius hiant multo uulnera dorso, uiri?
Ergo pedem terris quis figat utrumq; manend:
Mordicus infixo labraq; dente premat:

Cura;

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

Quisquis in arma ruens, nec saeuo à Marte recedens;

Pro patria et natis fortiter occiderit.

Si uero incolumis mortem uitarit acerbam,

Rettuleritq; sua parta trophya manu,

Illum omnes pariter decorant iuuenesq; senesq;

Et bona percipiens plurima latus obit.

Affectus senio toti gratissimus urbi est,

Prorsus et hunc ipsum laedere quisq; cauet.

Turba senum iuenumq; loci concedit honorem,

Nullus et equalis se et quiparare uelit.

Ergo aliquis tantæ uirtutis tangere culmen

Conetur, toto pectori bella petens.

Eiusdem uel Callini.

O' iuuenes, quid uult sibi tanta ignavia? ubi nam

Sunt animi? num de finitimis rubor est

Segnitem ob uestram secura pace potiri

Creditis, at bello patria tota tremit.

Quilibet audacter mauortia surgat ad arma,

Atq; aliquis moriens ultimata cœla uibret.

Pro patria pulchrum est natisq; et coniuge chara

Pugnare, et ualida bella cire manu.

Mors aderit, cum fata uolent. iam quis mihi recta

Prodeat in pugnam, cum citò copta fuit,

Tollens terribili gladium uirtute, tegensq;

Fortia prægrandi pectora sub clypeo:

Effugere haud ulli mortem conceditur, et si

A superortum ducet ipse suum.
 Sæpe quis à bello, telisq; reuersus, et hoste,
 Repperit in proprijs ædibus exitium:
 Nec tamen hic gratus populo est, nec amabilis ullus:
 Illum autem deslet cum iunore senex.
 Quippe sui desiderium post fata relinquit
 Fortis, at in uita est semideo similis:
 Conspicitur siquidem ueluti fortissima turris:
 Nam que multi agerent, omnia solus agit.

Eiusdem.

Alcidæ sed enim genus insuperabile, fortis
 Este animo: nondum flexa iouis facies.
 Vos ne turba uirum, densus ne terreat hostis:
 Omnis in aduersos obuia tela gerat.
 Inuisamq; adeò statuens abrumpere uitam,
 Præcipiti cursu malit abire semel.
 Nostis enim quām sint horremia prælia Martis,
 Nostis et armigera quanta sit ira deæ.
 Terga cecidistis partim, partimq; fugati
 Estis, et experti scitis utrumq; sat is.
 Qui perstant simul, et primi certaminatentant.
 Audentes anima cominus arma sequi,
 Perpauci moriuntur, et à tergo agmina seruare.
 Ast hominis timidi gloria tota perit.
 Vix mala quis uerbis perstringere singula poscit,
 Quæ uir, qui in bello turpiage sit, habet:

Nempe

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

Dolor & calamitas. Si mihi tribuit fidem,
Se nullus ultro cruciet indulgens malis,
Ariatum tenaci nec dolore exerceat.

Eiusdem.

Homo cum sis, nihil affere stabile.
Nec ubi uideris hominem, certa
Spacia etatis promitte. etenim
Muscae uolucris res in morem
Inconstancia rotat humanas.

Eiusdem.

Nec nullus expers criminis nec mortis est.

Eiusdem.

Vt arma fugias, fata non fugies tamen.

Eiusdem.

De luce caſſis cor memoriam non supra
Vnum tenebit, si cor habcamus, diem.

F I N I S.

FRANCOPVRTI, EX OFFICINA
Ludouici Lucij, Anno Salutis hu-
manæ M. D. LXIII,
Mense Septembri.